

Απαντήσεις των θεμάτων στην Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία επαναληπτικών πανελλαδικών εξετάσεων έτους 2024

Απαντήσεις

A1

Τα οφέλη του αθλητισμού για τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) σύμφωνα με το Κείμενο 1 είναι ποικίλα και επηρεάζουν τόσο το σωματικό όσο και το ψυχικό τους επίπεδο. Ο αθλητισμός μπορεί να ενισχύσει τη δύναμη, την ισορροπία και να μειώσει τον πόνο, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλει στη μείωση του άγχους και της κατάθλιψης. Βελτιώνει την αυτοεκτίμηση, την αυτοπεποίθηση και την ψυχική ανθεκτικότητα των ατόμων. Επιπλέον, ενισχύει την κοινωνική αλληλεπίδραση και τη συνοχή της οικογένειας, ενώ προσφέρει ευκαιρίες για δημιουργία θετικών σχέσεων.

B1.

α. Το σύγχρονο νόημα του αθλητισμού στα ΑμεΑ διαφοροποιείται σε σχέση με το νόημα του αθλητισμού κατά τον 18ο και 19ο αιώνα. (Κείμενο 1)

****Σωστό****

β. Σύμφωνα με την έκθεση (2018) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), τα ΑμεΑ σε σύγκριση με τα άτομα χωρίς αναπηρία έχουν περισσότερες πιθανότητες να συμμετέχουν σε οργανωμένα αθλήματα. (Κείμενο 1)

****Λάθος****

γ. Ο ρόλος της κοινωνίας στην ουσιαστική συμμετοχή των ΑμεΑ στον αθλητισμό δεν είναι σημαντικός. (Κείμενο 1)

****Λάθος****

δ. Οι πολιτικές πρωτοβουλίες που λαμβάνονται σχετικά με τη μέριμνα των ΑμεΑ στηρίζονται στο συναίσθημα του οίκτου. (Κείμενο 2)

****Λάθος****

ε. Βασικό ζητούμενο της κοινωνικής πολιτικής για τα ΑμεΑ είναι, εκτός των άλλων, και η βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. (Κείμενο 2)

****Σωστό****

B2.

****α. Σύνδεση της δεύτερης και τρίτης παραγράφου του Κειμένου 1:****

Η δεύτερη παράγραφος του Κειμένου 1 παρουσιάζει τα στατιστικά δεδομένα που δείχνουν τη μειωμένη συμμετοχή των ΑμεΑ σε οργανωμένα αθλήματα, ενώ η τρίτη παράγραφος αναφέρεται στα οφέλη που έχουν τα ΑμεΑ από τη συμμετοχή τους στην άσκηση και τον αθλητισμό. Οι δύο παράγραφοι συνδέονται νοηματικά, καθώς η δεύτερη αναδεικνύει την ανάγκη αύξησης της συμμετοχής των ΑμεΑ στον αθλητισμό, ενώ η τρίτη αναλύει τα θετικά αποτελέσματα αυτής της συμμετοχής. Η γλωσσική σύνδεση επιτυγχάνεται μέσω της φράσης «Ωστόσο, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία...» που σηματοδοτεί την αλλαγή από την παράθεση στατιστικών στην ανάλυση των ωφελειών.

****β. Δύο στοιχεία που επιβεβαιώνουν το τυπικό/σοβαρό ύφος στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 2:****

1. Χρήση εξειδικευμένης ορολογίας, όπως «η σύγχρονη αντίληψη της κοινωνικής μέριμνας», «έντονα δημοκρατική» και «αποσπασματικά και όχι τόσο αποτελεσματικά».
2. Η απρόσωπη και αντικειμενική διατύπωση, που επικεντρώνεται στην περιγραφή της κατάστασης και των πολιτικών μέτρων, χωρίς προσωπικές απόψεις ή συναισθηματική φόρτιση.

B3.

Η τελευταία παράγραφος του Κειμένου 1 αναφέρεται στα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) στη σωματική άσκηση, όπως ο πόνος, ο φόβος αποτυχίας, η έλλειψη ενέργειας και οικονομικοί παράγοντες. Παράλληλα, τονίζεται ότι η συμμετοχή των ΑμεΑ μπορεί να διευκολυνθεί εάν η κοινωνία τους αποδεχτεί ως ισότιμα μέλη, προσφέροντάς τους ευκαιρίες για ποιοτική συμμετοχή.

Το Κείμενο 2, από την πλευρά του, υποστηρίζει πως η κοινωνική μέριμνα για τα ΑμεΑ δεν πρέπει να βασίζεται στον οίκτο, αλλά στην ισότιμη αντιμετώπιση των ΑμεΑ ως πλήρη μέλη της κοινωνίας, με ίσες ευκαιρίες για ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Και στα δύο κείμενα, λοιπόν, τονίζεται ο ρόλος της κοινωνίας στην ουσιαστική ενσωμάτωση των ΑμεΑ και στην εξασφάλιση ισότιμων συνθηκών συμμετοχής τους στον αθλητισμό και στην κοινωνική ζωή.

Γ1

Στο ποίημα «Η ταυτότητα» του Νικηφόρου Βρεττάκου, η ταυτότητα του ανθρώπου δεν ορίζεται από τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του, αλλά από βαθύτερες πτυχές της ύπαρξής του. Ένας βασικός κειμενικός δείκτης που το υποστηρίζει είναι η μεταφορά του «ποτάμι που δεν είναι δικό μου», που υποδηλώνει ότι η ταυτότητα του ανθρώπου δεν ανήκει

αποκλειστικά σε αυτόν, αλλά τον συνδέει με το σύμπαν και την ανθρωπότητα. Επιπλέον, η επανάληψη του «όταν βγαίνει ο ήλιος και όταν δύει ο ήλιος» υπογραμμίζει την ευθύνη και την αναγκαιότητα της συνεχούς παρουσίας και συμμετοχής του ανθρώπου στη ζωή, χωρίς παύσεις. Τέλος, το σχήμα λόγου της προσωποποίησης στο «ολόκληρο ένα στρογγυλό, διαφανές ανθρώπινο πρόσωπο» δείχνει τη σχέση του ανθρώπου με το σύμπαν, το οποίο εμφανίζεται ως ένα πρόσωπο, τονίζοντας την πνευματική σύνδεση του ανθρώπου με τον κόσμο.

Όσον αφορά τα εξωτερικά χαρακτηριστικά, αυτά δεν καθορίζουν τις δυνατότητες και τις ικανότητες ενός ανθρώπου. Η ταυτότητα ενός ατόμου διαμορφώνεται από την εσωτερική του καλλιέργεια, τις αξίες, τις επιλογές του και τον τρόπο με τον οποίο συσχετίζεται με τον κόσμο και τους άλλους. Οι ικανότητες και οι δυνατότητες ενός ατόμου εξαρτώνται από το πνεύμα, τη θέληση και τις εσωτερικές του δυνάμεις, όχι από την εξωτερική εμφάνιση.

Δ1

Για να απαντήσουμε στην ερώτηση Δ1, θα πρέπει να αναφερθούμε στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) και στον ρόλο που έχει το οργανωμένο κοινωνικό σύνολο στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

α) Προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ΑμεΑ

Τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) συχνά αντιμετωπίζουν ένα σύνολο εμποδίων που επηρεάζουν την καθημερινότητά τους, όπως:

1. ****Περιβαλλοντικά εμπόδια****: Πολλά δημόσια κτίρια, μέσα μεταφοράς και χώροι αναψυχής δεν είναι προσβάσιμα για άτομα με κινητικές ή άλλες αναπηρίες. Αυτή η έλλειψη προσβασιμότητας περιορίζει τη συμμετοχή τους στην κοινωνική ζωή και την αυτόνομη διαβίωση.
2. ****Κοινωνικές προκαταλήψεις****: Τα ΑμεΑ αντιμετωπίζουν συχνά προκαταλήψεις και στερεότυπα που τα εμποδίζουν να ενταχθούν πλήρως στην κοινωνία. Αυτές οι προκαταλήψεις δημιουργούν μια κουλτούρα αποκλεισμού και μειώνουν τις ευκαιρίες τους για απασχόληση και συμμετοχή σε δραστηριότητες.
3. ****Οικονομικές δυσκολίες****: Πολλά ΑμεΑ δεν έχουν πρόσβαση σε κατάλληλη εργασία λόγω των διακρίσεων ή της έλλειψης υποδομών στους χώρους εργασίας. Αυτό συχνά τα καθιστά οικονομικά εξαρτώμενα από τις οικογένειες ή το κράτος.
4. ****Υγειονομική φροντίδα****: Τα ΑμεΑ χρειάζονται συχνά εξειδικευμένη ιατρική περίθαλψη

και θεραπείες, οι οποίες μπορεί να είναι δαπανηρές και δύσκολο να εξασφαλιστούν, ειδικά σε αγροτικές περιοχές.

β) Ρόλος του οργανωμένου κοινωνικού συνόλου

Συμφωνώ με την άποψη ότι το οργανωμένο κοινωνικό σύνολο έχει καθοριστικό ρόλο στην εξασφάλιση ίσων ευκαιριών και συνθηκών για τα ΑμεΑ. Η κοινωνία οφείλει να δημιουργήσει τις απαραίτητες υποδομές και να προωθήσει πολιτικές που θα επιτρέψουν την πλήρη συμμετοχή των ΑμεΑ στην κοινωνική ζωή.

Πιο συγκεκριμένα, η κοινωνία πρέπει να εστιάσει σε:

1. ****Βελτίωση της προσβασιμότητας****: Οι δημόσιοι χώροι και οι υπηρεσίες πρέπει να γίνουν προσβάσιμοι για όλα τα άτομα, ανεξάρτητα από την κινητική τους κατάσταση. Οι υποδομές πρέπει να προσαρμοστούν ώστε να εξυπηρετούν τις ανάγκες των ΑμεΑ, διασφαλίζοντας ότι θα μπορούν να κινούνται και να συμμετέχουν στην κοινωνική ζωή χωρίς εμπόδια.
2. ****Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση****: Η κοινωνία πρέπει να καταπολεμήσει τις προκαταλήψεις μέσα από την εκπαίδευση και την ενημέρωση. Εκπαιδευτικά προγράμματα και δράσεις ευαισθητοποίησης μπορούν να αλλάξουν τις αντιλήψεις και να προάγουν την αποδοχή της διαφορετικότητας.
3. ****Ενίσχυση της απασχόλησης****: Η πολιτεία και οι εργοδότες πρέπει να ενισχύσουν τις ευκαιρίες απασχόλησης για τα ΑμεΑ. Μέσα από την παροχή ειδικών υποστηρικτικών μέτρων και κινήτρων, όπως ευέλικτες μορφές απασχόλησης και προσαρμοσμένους χώρους εργασίας, τα ΑμεΑ θα μπορούν να εργαστούν ισότιμα με όλους τους άλλους πολίτες.
4. ****Κοινωνική πρόνοια και υγειονομική περίθαλψη****: Τα ΑμεΑ πρέπει να έχουν πρόσβαση σε κατάλληλη υγειονομική φροντίδα και πρόνοια. Οι πολιτικές της κοινωνικής πρόνοιας πρέπει να στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ΑμεΑ, παρέχοντάς τους τα απαραίτητα εργαλεία για την αυτόνομη διαβίωση.

Συμπερασματικά, το οργανωμένο κοινωνικό σύνολο φέρει την ευθύνη να εξασφαλίσει ότι τα ΑμεΑ θα έχουν τις ίδιες ευκαιρίες με τους υπόλοιπους πολίτες, έτσι ώστε να μπορούν να αναπτύξουν πλήρως τις δυνατότητές τους και να ζήσουν με αξιοπρέπεια και αυτονομία. Η ενσωμάτωση και η ισότητα των ΑμεΑ είναι κριτήριο του πολιτισμού μιας κοινωνίας, και γι' αυτό απαιτείται συντονισμένη δράση από όλους τους φορείς.

Ενδεικτική προσέγγιση

Στο απόσπασμα του Κειμένου 2, τονίζεται η ανάγκη το οργανωμένο κοινωνικό σύνολο να διασφαλίζει ίσους όρους, συνθήκες και ευκαιρίες για την ανάπτυξη της προσωπικότητας των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), καθώς και για την κατάκτηση ενός ικανοποιητικού επιπέδου ζωής. Αυτή η άποψη αποτελεί τον πυρήνα του σύγχρονου κοινωνικού προβληματισμού, ο οποίος εστιάζει στην ενσωμάτωση των ΑμεΑ στην κοινωνία και στη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους. Ωστόσο, τα άτομα αυτά εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν πολυάριθμα προβλήματα που παρεμποδίζουν την πλήρη κοινωνική τους ένταξη.

Ένα από τα κυριότερα προβλήματα που βιώνουν τα ΑμεΑ είναι οι φυσικές και περιβαλλοντικές δυσκολίες. Η έλλειψη κατάλληλων υποδομών, όπως οι προσβάσιμες μεταφορές, τα κτίρια και οι δημόσιοι χώροι, δυσχεραίνει την καθημερινότητά τους και περιορίζει την κινητικότητα και την αυτονομία τους. Αυτά τα εμπόδια ενισχύουν την αίσθηση του αποκλεισμού και αποτρέπουν τη συμμετοχή των ΑμεΑ στην κοινωνική και επαγγελματική ζωή. Η απουσία ισότιμης πρόσβασης σε δημόσιες υπηρεσίες και χώρους ενισχύει τον κοινωνικό αποκλεισμό και διαιωνίζει τις ανισότητες.

Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα αφορά τις κοινωνικές προκαταλήψεις και τη στάση του κοινωνικού συνόλου απέναντι στα ΑμεΑ. Παρόλο που η κοινωνία φαίνεται να προχωρά προς μια πιο ισότιμη αντιμετώπιση των ατόμων με αναπηρία, οι αντιλήψεις και οι προκαταλήψεις δεν εξαλείφονται εύκολα. Συχνά, τα ΑμεΑ θεωρούνται από μερίδες του πληθυσμού ως άτομα που χρειάζονται φιλανθρωπία ή συμπόνοια, αντί για ισότιμη αντιμετώπιση. Αυτή η υποτιμητική προσέγγιση δημιουργεί συναισθήματα υποτίμησης και απομόνωσης, περιορίζοντας τη δυνατότητά τους να αναπτύξουν πλήρως την προσωπικότητά τους και να ζήσουν ανεξάρτητα.

Επιπλέον, οι οικονομικές δυσκολίες αποτελούν σημαντικό εμπόδιο για τα ΑμεΑ. Τα άτομα αυτά συχνά αντιμετωπίζουν υψηλότερα έξοδα για ιατρική περίθαλψη, θεραπείες, ειδικό εξοπλισμό και βοηθητικά μέσα. Παράλληλα, οι ευκαιρίες για εργασία είναι περιορισμένες λόγω των κοινωνικών προκαταλήψεων, των φυσικών περιορισμών και της απουσίας κατάλληλων μέτρων προσαρμογής στους χώρους εργασίας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη χαμηλή οικονομική αυτονομία και την εξάρτηση από οικογενειακά ή κρατικά επιδόματα.

Συμφωνώ απόλυτα με την άποψη που διατυπώνεται στο απόσπασμα του Κειμένου 2 σχετικά με τον ρόλο του οργανωμένου κοινωνικού συνόλου στην εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για τα ΑμεΑ. Η κοινωνία έχει καθήκον να δημιουργήσει τις συνθήκες εκείνες που θα επιτρέψουν στα ΑμεΑ να ζουν με αξιοπρέπεια και να συμμετέχουν ισότιμα στην κοινωνική και οικονομική ζωή. Η κοινωνική πολιτική πρέπει να βασίζεται σε μια δημοκρατική και ισότιμη προσέγγιση, η οποία δεν θα αντιμετωπίζει τα ΑμεΑ ως αδύναμα άτομα που χρειάζονται βοήθεια, αλλά ως ισότιμα μέλη με πλήρη δικαιώματα και δυνατότητες.

Η εξασφάλιση ισότιμης συμμετοχής για τα ΑμεΑ απαιτεί την υιοθέτηση ενός πολυδιάστατου πλαισίου δράσεων από την πολιτεία και την κοινωνία. Πρώτον, η βελτίωση των υποδομών πρέπει να καταστεί προτεραιότητα, με στόχο τη δημιουργία προσβάσιμων δημόσιων χώρων και υπηρεσιών που θα επιτρέπουν στα ΑμεΑ να κινούνται με αυτονομία και αξιοπρέπεια. Δεύτερον, η καταπολέμηση των κοινωνικών προκαταλήψεων πρέπει να στηριχθεί σε εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες που θα προάγουν την κατανόηση και την αποδοχή της αναπηρίας ως μια φυσιολογική πτυχή της ανθρώπινης ύπαρξης. Τρίτον, η εξασφάλιση ισότιμων ευκαιριών στην εργασία είναι κρίσιμης σημασίας, με την εισαγωγή μέτρων όπως οι προσαρμοσμένοι χώροι εργασίας, οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης και τα κίνητρα για την πρόσληψη ατόμων με αναπηρία.

Συμπερασματικά, η κοινωνική πολιτική για τα ΑμεΑ πρέπει να επικεντρωθεί στην εξασφάλιση της αξιοπρέπειας, της ισότητας και της αυτονομίας τους. Το οργανωμένο κοινωνικό σύνολο οφείλει να διασφαλίσει ότι τα ΑμεΑ θα έχουν τις ίδιες ευκαιρίες με όλους τους πολίτες για να αναπτύξουν τις ικανότητές τους και να ζήσουν μια πλήρη και ικανοποιητική ζωή.

Επιμέλεια απαντήσεων ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ. Νικόλαος